

Wymagania edukacyjne z geografii dla klasy 7

Wymagania na poszczególne oceny				
I OKRES				
konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzające (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
1. Zapoznanie z wymaganiami edukacyjnymi oraz systemem oceniania.				
1. ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE POLSKI				
1) Położenie i granice Polski.				
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podaje cechy położenia Polski w Europie na podstawie mapy ogólnogeograficznej • podaje całkowitą powierzchnię Polski • wymienia kraje sąsiadujące z Polską i wskazuje je na mapie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia cechy położenia Europy i Polski na podstawie mapy ogólnogeograficznej • opisuje granicę między Europą a Azją na podstawie mapy ogólnogeograficznej Europy • odczytuje szerokość geograficzną i długość geograficzną wybranych punktów na mapie Polski i Europy • wskazuje na mapie przebieg granic Polski 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • oblicza rozciągłość południkową oraz rozciągłość równoleżnikową Europy i Polski 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozróżnia konsekwencje położenia geograficznego oraz politycznego Polski 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wykazuje konsekwencje rozciągłości południkowej i rozciągłości równoleżnikowej Polski i Europy
2) Przeszłość geologiczna Polski.				
<ul style="list-style-type: none"> • wymienia najważniejsze wydarzenia z przeszłości geologicznej Polski • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>plejstocen, holocen</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia proces powstawania gór • wymienia ruchy górotwórcze, które zachodziły w Europie i w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje dzieje Ziemi • wyjaśnia, jak powstał węgiel kamienny • charakteryzuje na podstawie map geologicznych obszar Polski na tle struktur geologicznych Europy 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje jednostki geologiczne Polski 	<ul style="list-style-type: none"> - Przedstawia dzieje Ziemi na podstawie tablicy stratygraficznej.
3) Góry w Europie i w Polsce.				
<ul style="list-style-type: none"> • Wymienia pasma górskie w Polsce • Wymienia i wskazuje najwyższe góry w Europie. 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia i wskazuje na mapie ogólnogeograficznej góry fałdowe, zrębowe oraz wulkaniczne w Europie i w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje cechy różnych typów genetycznych gór 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapach Europy i Polski obszary, na których występowały ruchy górotwórcze 	<ul style="list-style-type: none"> • wykazuje zależność między występowaniem ruchów górotwórczych w Europie a współczesnym ukształtowaniem powierzchni Polski

4) Zlodowacenia na obszarze Polski.				
<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminu <i>rzeźba polodowcowa (glacjalna)</i> • wymienia formy terenu utworzone na obszarze Polski przez lądolód skandynawski 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia zlodowacenia na obszarze Polski • opisuje nizinne i górskie formy polodowcowe 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia współczesne obszary występowania lodowców na Ziemi i wskazuje je na mapie ogólnogeograficznej świata • charakteryzuje działalność rzeźbotwórczą lądolodu i lodowców górskich na obszarze Polski 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia proces powstawania lodowców 	<ul style="list-style-type: none"> • wykazuje zależność między występowaniem zlodowaceń w Europie a współczesnym ukształtowaniem powierzchni Polski
5) Ukształtowanie powierzchni Polski.				
<ul style="list-style-type: none"> • wymienia pasy rzeźby terenu Polski i wskazuje je na mapie 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje krzywą hipsograficzną Polski i Europy 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia na podstawie mapy ogólnogeograficznej cechy ukształtowania powierzchni Europy i Polski 	<ul style="list-style-type: none"> • wykazuje pasowość rzeźby terenu Polski • przedstawia czynniki kształtujące rzeźbę powierzchni Polski 	<ul style="list-style-type: none"> • wykazuje zależność między występowaniem zlodowaceń w Europie a współczesnym ukształtowaniem powierzchni Polski
6) Skały i surowce mineralne.				
<ul style="list-style-type: none"> • wymienia główne rodzaje skał 	<ul style="list-style-type: none"> • dokonuje podziału surowców mineralnych 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje rozmieszczenie surowców mineralnych w Polsce na podstawie mapy tematycznej 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje główne skały występujące na terenie Polski • podaje przykłady gospodarczego wykorzystania surowców mineralnych w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje wpływ wydobycia surowców mineralnych na środowisko przyrodnicze
7) Czynniki kształtujące klimat.				
<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>ciśnienie atmosferyczne, niż baryczny, wyż baryczny</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje zróżnicowanie długości okresu wegetacyjnego w Polsce na podstawie mapy tematycznej 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia warunki klimatyczne w Europie • charakteryzuje czynniki kształtujące klimat w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje pogodę kształtowaną przez główne masy powietrza napływające nad teren Polski 	<ul style="list-style-type: none"> • wykazuje wpływ zmienności pogody w Polsce na rolnictwo, transport i turystykę
8) Cechy klimatu.				
<ul style="list-style-type: none"> • wymienia cechy klimatu morskiego i klimatu kontynentalnego • podaje nazwy mas powietrza napływających nad terytorium Polski • wymienia elementy klimatu • wyjaśnia znaczenie terminu <i>średnia dobowa temperatura powietrza</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje cechy klimatu Polski 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia wpływ głównych mas powietrza na klimat i pogodę w Polsce • odczytuje wartości temperatury powietrza i wielkość opadów atmosferycznych z klimatogramów • wyjaśnia, jak powstają najważniejsze wiatry lokalne w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje na podstawie map tematycznych rozkład temperatury powietrza oraz opadów atmosferycznych w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> • wykazuje wpływ zmienności pogody w Polsce na rolnictwo, transport i turystykę
9) Wody powierzchniowe.				
<ul style="list-style-type: none"> • wymienia czynniki, które warunkują zróżnicowanie temperatury powietrza i wielkość opadów w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje wody powierzchniowe Europy na podstawie mapy ogólnogeograficznej • rozpoznaje typy ujść rzecznych 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, na czym polega asymetria dorzeczy Wisły i Odry • opisuje na podstawie mapy cechy oraz 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia ważniejsze typy jezior w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia znaczenie gospodarcze rzek i jezior w Polsce

<ul style="list-style-type: none"> •określa przeważający kierunek wiatrów w Polsce •wyjaśnia znaczenie terminu <i>przepływ</i> •wyjaśnia znaczenie terminów: <i>źródło, rzeka główna, dopływ, system rzeczny, dorzecze, zlewisko, ujście deltowe, ujście lejcowate</i> •wskazuje na mapie główne rzeki Europy i Polski 		walory Wisły i Odry		
10) Ochrona przeciwpowodziowa, a występowanie i skutki powodzi.				
<ul style="list-style-type: none"> •wyjaśnia znaczenie terminów: <i>powódź, dolina rzeczna, koryto rzeczne, obszar zalewowy, sztuczny zbiornik wodny, retencja naturalna</i> •wymienia przyczyny powodzi w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> •opisuje zjawisko powodzi •wskazuje na mapie ogólnogeograficznej Polski obszary zagrożone powodzią •wskazuje na mapie Polski rozmieszczenie największych sztucznych zbiorników wodnych 	<ul style="list-style-type: none"> •wymienia czynniki sprzyjające powodziom w Polsce •określa rolę przeciwpowodziową sztucznych zbiorników 	<ul style="list-style-type: none"> •analizuje konsekwencje stosowania różnych metod ochrony przeciwpowodziowej •omawia największe powodzie w Polsce i ich skutki 	<ul style="list-style-type: none"> •omawia na wybranych przykładach wpływ wylesiania dorzeczy, regulacji koryt rzecznych, stanu wałów przeciwpowodziowych, zabudowy obszarów zalewowych i sztucznych zbiorników wodnych na wezbrania oraz występowanie i skutki powodzi w Polsce
11) Morze Bałtyckie.				
<ul style="list-style-type: none"> •określa na podstawie mapy ogólnogeograficznej położenie Morza Bałtyckiego •wskazuje na mapie Morza Bałtyckiego jego największe zatoki, wyspy i cieśniny •omawia linię brzegową Bałtyku •podaje główne cechy fizyczne Bałtyku 	<ul style="list-style-type: none"> •omawia wielkość i głębokość Bałtyku •charakteryzuje temperaturę wód oraz zasolenie Bałtyku na tle innych mórz świata •opisuje świat roślin i zwierząt Bałtyku 	<ul style="list-style-type: none"> •charakteryzuje i rozpoznaje typy wybrzeży Bałtyku •opisuje środowiska przyrodnicze 	<ul style="list-style-type: none"> •omawia niszczącą i budującą działalność Bałtyku 	<ul style="list-style-type: none"> •wymienia główne źródła zanieczyszczeń Morza Bałtyckiego
12) Gleby w Polsce.				
<ul style="list-style-type: none"> •wyjaśnia znaczenie terminów: <i>gleba, czynniki glebotwórcze, poziomy glebowe</i> •wymienia typy gleb w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> •opisuje wybrane typy gleb w Polsce •przedstawia na podstawie mapy tematycznej rozmieszczenie gleb na obszarze Polski •wybrane parki narodowe w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia powstawanie gleby - wyróżnia najważniejsze cechy wybranych typów gleb na podstawie profili glebowych 	<ul style="list-style-type: none"> •omawia procesy i czynniki glebotwórcze 	<ul style="list-style-type: none"> •ocenia rozmieszczenie gleb w Polsce
13) Lasy w Polsce.				
<ul style="list-style-type: none"> •wyjaśnia znaczenie terminu <i>lesistość</i> •wymienia różne rodzaje lasów w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> •omawia na podstawie danych statystycznych wskaźnik lesistości Polski •omawia strukturę gatunkową lasów w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia funkcje lasów - omawia na podstawie mapy Polski przestrzenne zróżnicowanie lesistości w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> •opisuje typy lasów w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> •ocenia przydatność przyrodniczą i gospodarczą lasów w Polsce

14) Ochrona środowiska przyrodniczego.				
<ul style="list-style-type: none"> wymienia formy ochrony przyrody w Polsce wskazuje parki narodowe na mapie Polski 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady rezerwatów przyrody, parków krajobrazowych i pomników przyrody na obszarze wybranego regionu charakteryzuje 	<ul style="list-style-type: none"> ocenia rolę parków narodowych i innych form ochrony przyrody w zachowaniu naturalnych walorów 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje unikalne na skalę światową obiekty przyrodnicze objęte ochroną na terenie Polski 	<ul style="list-style-type: none"> podaje argumenty przemawiające za koniecznością zachowania walorów dziedzictwa przyrodniczego planuje wycieczkę do parku narodowego lub rezerwatu przyrody
2. LUDNOŚĆ I URBANIZACJA W POLSCE				
1) Mapa polityczna Europy i podział administracyjny Polski.				
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia nazwy państw sąsiadujących z Polską wskazuje na mapie administracyjnej Polski poszczególne województwa i ich stolice 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przykłady terytoriów zależnych należących do państw europejskich 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> omawia zmiany na mapie politycznej Europy w drugiej połowie XX w. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> omawia podział administracyjny Polski 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> analizuje na podstawie dostępnych źródeł ekonomiczne skutki utrzymywania się niskich lub ujemnych wartości współczynnika przyrostu naturalnego w krajach Europy i Polski
2) Zmiany liczby ludności Polski i Europy.				
<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów: <i>przyrost naturalny, współczynnik przyrostu naturalnego, wyż demograficzny, niż demograficzny</i> wymienia na podstawie danych statystycznych państwa o różnym współczynniku przyrostu naturalnego w Europie 	<ul style="list-style-type: none"> prezentuje na podstawie danych statystycznych zmiany liczby ludności Europy i Polski po II wojnie światowej 	<ul style="list-style-type: none"> oblicza współczynnik przyrostu naturalnego podaje przyczyny zróżnicowania przyrostu naturalnego w Europie i w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> omawia na podstawie danych statystycznych uwarunkowania przyrostu naturalnego w Polsce na tle Europy 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje konsekwencje starzenia się społeczeństwa europejskiego
3) Struktura płci i wieku.				
<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów: <i>piramida płci i wieku, średnia długość trwania życia</i> odczytuje dane dotyczące struktury płci i wieku oraz średniej długości trwania życia w Polsce na podstawie danych statystycznych 	<ul style="list-style-type: none"> omawia na podstawie wykresu przyrost naturalny w Polsce w latach 1946–2018 omawia przestrzenne zróżnicowanie współczynnika przyrostu naturalnego w Polsce omawia na podstawie danych statystycznych średnią długość trwania życia Polaków na tle europejskich społeczeństw wyjaśnia, czym są ekonomiczne grupy wieku 	<ul style="list-style-type: none"> omawia czynniki wpływające na liczbę urodzeń w Polsce porównuje udział poszczególnych grup wiekowych ludności w Polsce na podstawie danych statystycznych oblicza wskaźnik gęstości zaludnienia Polski 	<ul style="list-style-type: none"> omawia strukturę płci i strukturę wieku ludności Polski na tle tych struktur w wybranych państwach europejskich na podstawie piramidy płci i wieku 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje strukturę płci i strukturę wieku ludności Polski na tle tych struktur w wybranych państwach europejskich na podstawie piramidy płci i wieku

4) Rozmieszczenie ludności.				
<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminu <i>gęstość zaludnienia</i> • wymienia czynniki wpływające na rozmieszczenie ludności w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia przyczyny zróżnicowania gęstości zaludnienia w Polsce • omawia na podstawie mapy tematycznej przestrzenne zróżnicowanie gęstości zaludnienia w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje na podstawie mapy cechy rozmieszczenia ludności w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia przyrodnicze i pozaprzyrodnicze czynniki wpływające na rozmieszczenie ludności w wybranych państwach Europy i Polski • oblicza przyrost rzeczywisty i współczynnik przyrostu rzeczywistego w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje skutki nierównomiernego rozmieszczenia ludności w Polsce
5) Migracje.				
<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>migracja, emigracja, imigracja, saldo migracji, przyrost rzeczywisty, współczynnik przyrostu rzeczywistego</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje najważniejsze cechy migracji wewnętrznych w Polsce • wymienia główne przyczyny migracji zagranicznych w Polsce • określa kierunki napływu imigrantów do Polski 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje skutki migracji zagranicznych w Polsce • 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje skutki migracji wewnętrznych w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia skutki migracji zagranicznych w Polsce i w Europie
6) Migracje a zaludnienie i struktura wieku na obszarach wiejskich.				
<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminu <i>migracje wewnętrzne</i> • wymienia przyczyny migracji wewnętrznych • odczytuje dane dotyczące wielkości i kierunków emigracji z Polski 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie województw podlaskiego i zachodniopomorskiego obszary o dużym wzroście liczby ludności 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje przyrost rzeczywisty ludności w Polsce i w wybranych państwach Europy • omawia przyczyny migracji wewnętrznych w Polsce • wskazuje na mapie województw podlaskiego i zachodniopomorskiego gminy o dużym spadku liczby ludności • analizuje współczynnik salda migracji na przykładzie województw zachodniopomorskiego i podlaskiego • 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia wpływ migracji na strukturę wieku ludności obszarów wiejskich 	<ul style="list-style-type: none"> • ukazuje na wybranych przykładach wpływ procesów migracyjnych na strukturę wieku i zmiany zaludnienia obszarów wiejskich
7) Struktura narodowościowa, etniczna i wyznaniowa.				
<ul style="list-style-type: none"> • wymienia główne skupiska Polonii • wymienia mniejszości narodowe w Polsce • wskazuje na mapie Polski regiony zamieszkiwane przez mniejszości narodowe wsi oddalonych od dużych miast 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje mniejszości narodowe, mniejszości etniczne i społeczności etniczne w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje strukturę narodowościową ludności Polski ze strukturą narodowościową ludności w wybranych państwach europejskich 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia przyczyny rozmieszczenia mniejszości narodowych w Polsce • przedstawia strukturę wyznaniową Polaków na tle innych państw Europy 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia na podstawie dostępnych źródeł problemy mniejszości narodowych w Europie i w Polsce

8) Struktura zatrudnienia i bezrobocia.				
<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>struktura zatrudnienia, bezrobocie, stopa bezrobocia, ludność aktywna zawodowo</i> • odczytuje z danych statystycznych wielkość zatrudnienia w poszczególnych sektorach gospodarki • odczytuje z mapy zróżnicowanie przestrzenne bezrobocia w Polsce i w Europie 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przyczyny bezrobocia w Polsce • porównuje wielkość bezrobocia w Polsce i innych krajach europejskich na podstawie danych statystycznych 	<ul style="list-style-type: none"> • określa na podstawie danych statystycznych różnice między strukturą zatrudnienia ludności w poszczególnych województwach • porównuje stopę bezrobocia w wybranych krajach europejskich 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia strukturę zatrudnienia wg działów gospodarki w poszczególnych województwach 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje na podstawie dostępnych źródeł skutki bezrobocia w Polsce
9) Miasta				
<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>miasto, wskaźnik urbanizacji, aglomeracja monocentryczna, aglomeracja policentryczna (konurbacja)</i> • wymienia największe miasta Polski i wskazuje je na mapie • wymienia funkcje miast 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przyczyny rozwoju największych miast w Polsce • podaje przykłady miast o różnych funkcjach w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje funkcje wybranych miast w Polsce • porównuje wskaźnik urbanizacji w Polsce i wybranych krajach Europy 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje wielkość miast w Polsce i ich rozmieszczenie wg grup wielkościowych • omawia pozytywne i negatywne skutki urbanizacji 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia na podstawie dostępnych źródeł zmiany zachodzące w procesie urbanizacji w Polsce po II wojnie światowej
10) Rozwój dużych miast a zmiany w strefach podmiejskich.				
<ul style="list-style-type: none"> • odczytuje z danych statystycznych wskaźnik urbanizacji w Polsce i w wybranych krajach Europy • wymienia przyczyny migracji do stref podmiejskich • wymienia przyczyny wyludniania się 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia typy zespołów miejskich w Polsce i podaje ich przykłady • wskazuje różnice między aglomeracją monocentryczną a aglomeracją policentryczną • omawia przyczyny migracji do stref podmiejskich 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia przyczyny rozwoju miast w Polsce • analizuje rozmieszczenie oraz wielkość miast w Polsce • omawia na podstawie map tematycznych zmiany liczby ludności w strefach podmiejskich Krakowa i Warszawy 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia wpływ migracji do stref podmiejskich na przekształcenie struktury demograficznej okolic Krakowa i Warszawy • określa zmiany w użytkowaniu i zagospodarowaniu stref podmiejskich na przykładzie Krakowa i Warszawy 	<ul style="list-style-type: none"> • identyfikuje na wybranych przykładach związki między rozwojem dużych miast a zmianami w użytkowaniu i zagospodarowaniu terenu, w stylu zabudowy oraz w strukturze demograficznej w strefach podmiejskich

II OKRES

3. ROLNICTWO I PRZEMYSŁ POLSKI

1) Warunki rozwoju rolnictwa.

<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia funkcje rolnictwa wymienia przyrodnicze i pozapryrodnicze warunki rozwoju rolnictwa w Polsce wymienia na podstawie map tematycznych regiony rolnicze w Polsce 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> opisuje warunki przyrodnicze i pozapryrodnicze rozwoju rolnictwa w Polsce prezentuje na podstawie danych statystycznych strukturę wielkościową gospodarstw rolnych w Polsce 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia rolnictwo jako sektor gospodarki oraz jego rolę w rozwoju społeczno-gospodarczym kraju charakteryzuje regiony rolnicze o najkorzystniejszych warunkach do produkcji rolnej w Polsce 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> omawia poziom mechanizacji i chemizacji rolnictwa w Polsce 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia korzyści dla polskiego rolnictwa wynikające z członkostwa naszego kraju w Unii Europejskiej
--	--	--	--	---

2) Produkcja roślinna.

<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów: <i>plon, zbiór, areal</i> wymienia główne uprawy w Polsce wskazuje na mapie główne obszary upraw w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia znaczenie gospodarcze głównych upraw w Polsce prezentuje na podstawie danych statystycznych strukturę upraw w Polsce wymienia główne rejony warzywnictwa i sadownictwa w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia strukturę użytkowania ziemi w Polsce na tle innych krajów Europy 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje czynniki wpływające na rozmieszczenie upraw w Polsce porównuje produkcję roślinną w Polsce na tle produkcji w innych krajach Europy 	<ul style="list-style-type: none"> dokonuje na podstawie danych statystycznych analizy zmian produkcji wybranych roślin w Polsce po 2000 roku i wyjaśnia ich przyczyny
--	---	--	---	---

3) Produkcja zwierzęca.

<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów: <i>chów, pogłowie</i> wymienia główne zwierzęta gospodarskie w Polsce wskazuje na mapie obszary chowu zwierząt gospodarskich 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia znaczenie gospodarcze produkcji zwierzęcej w Polsce wymienia czynniki lokalizacji chowu bydła, trzody chlewnej i drobiu w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> prezentuje na podstawie danych statystycznych strukturę chowu zwierząt gospodarskich w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje produkcję zwierzęcą w Polsce na tle produkcji w innych krajach Europy 	<ul style="list-style-type: none"> dokonuje na podstawie danych statystycznych analizy zmian pogłowia wybranych zwierząt gospodarskich w Polsce po 2000 roku i wyjaśnia ich przyczyny
---	---	---	---	--

4) Zmiany w polskim przemyśle.

<ul style="list-style-type: none"> dokonuje podziału przemysłu na sekcje i działy wymienia funkcje przemysłu 	<ul style="list-style-type: none"> omawia cechy polskiego przemysłu wymienia przyczyny zmian w strukturze przemysłu Polski 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia przemysł jako sektor gospodarki i jego rolę w rozwoju społeczno-gospodarczym kraju opisuje rozmieszczenie przemysłu w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> omawia rozwój przemysłu w Polsce po II wojnie światowej analizuje przyczyny i skutki restrukturyzacji polskiego przemysłu 	<ul style="list-style-type: none"> dokonuje na podstawie danych statystycznych analizy zmian w polskim przemyśle
--	--	---	--	---

5) Wpływ zmian w przemyśle na strukturę zatrudnienia po 1989 roku.				
<ul style="list-style-type: none"> wymienia podstawowe cechy gospodarki centralnie sterowanej i gospodarki rynkowej 	<ul style="list-style-type: none"> omawia cechy gospodarki Polski przed 1989 rokiem i po nim 	<ul style="list-style-type: none"> omawia strukturę zatrudnienia w konurbacji katowickiej i aglomeracji łódzkiej przed 1989 rokiem 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje zmiany, które zaszły w strukturze produkcji po 1989 roku w konurbacji katowickiej i aglomeracji łódzkiej 	<ul style="list-style-type: none"> wykazuje na podstawie dostępnych źródeł wpływ przemian politycznych i gospodarczych w Polsce po 1998 roku na zmiany struktury zatrudnienia w wybranych regionach kraju
6) Energetyka.				
<ul style="list-style-type: none"> wymienia źródła energii wymienia typy elektrowni 	<ul style="list-style-type: none"> lokalizuje na mapie Polski elektrownie ciepłone, wodne i niekonwencjonalne opisuje wielkość produkcji energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych 	<ul style="list-style-type: none"> prezentuje na podstawie danych statystycznych strukturę produkcji energii elektrycznej w Polsce na tle wybranych krajów Europy 	<ul style="list-style-type: none"> omawia na podstawie dostępnych źródeł zmiany zachodzące współcześnie w polskiej energetyce 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje na wybranych przykładach warunki przyrodnicze i pozaprzyrodnicze sprzyjające produkcji energii ze źródeł nieodnawialnych lub ograniczające tę produkcję oraz określa ich wpływ na rozwój energetyki
7) Warunki produkcji energii z różnych źródeł.				
<ul style="list-style-type: none"> wskazuje na mapie największe elektrownie w Polsce wymienia główne źródła energii w województwach pomorskim i łódzkim 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przyczyny rozwoju energetyki wiatrowej i słonecznej w województwach pomorskim i łódzkim 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia wpływ warunków pozaprzyrodniczych na wykorzystanie OZE w województwach pomorskim i łódzkim 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia korzyści płynące z wykorzystania źródeł odnawialnych do produkcji energii analizuje dane statystyczne dotyczące liczby farm wiatrowych w Łódzkiem i Pomorskiem 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje na wybranych przykładach warunki przyrodnicze i pozaprzyrodnicze sprzyjające produkcji energii ze źródeł odnawialnych i warunki ograniczające tę produkcję oraz określa ich wpływ na rozwój energetyki
8) Gospodarka morską.				
<ul style="list-style-type: none"> wymienia największe porty morskie w Polsce i wskazuje je na mapie 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje na podstawie danych statystycznych wielkość przeładunków w polskich portach morskich 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje na podstawie danych statystycznych strukturę przeładunków w polskich portach morskich opisuje strukturę połowów ryb w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> określa na podstawie dostępnych źródeł uwarunkowania rozwoju gospodarki morskiej w Polsce omawia rozwój przemysłu stoczniowego w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia perspektywy rozwoju gospodarki morskiej w Polsce
9) Zanieczyszczenie środowiska przyrodniczego.				
<ul style="list-style-type: none"> wymienia źródła zanieczyszczeń środowiska przyrodniczego podaje przyczyny kwaśnych opadów 	<ul style="list-style-type: none"> omawia rodzaje zanieczyszczeń i ich źródła 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje wpływ poszczególnych sektorów gospodarki na stan środowiska wymienia źródła zanieczyszczeń komunalnych 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje na podstawie danych statystycznych stopień zanieczyszczenia wód śródlądowych omawia skutki zanieczyszczenia środowiska naturalnego 	<ul style="list-style-type: none"> ustala na podstawie dostępnych źródeł, w których regionach w Polsce występuje największe zanieczyszczenie środowiska przyrodniczego

4. USŁUGI W POLSCE

1) Rodzaje usług. Transport i łączność.

<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady różnych rodzajów usług w Polsce • wyjaśnia znaczenie terminu <i>komunikacja</i> • wyróżnia rodzaje transportu w Polsce 	<p>• Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia zróżnicowanie usług w Polsce • omawia rodzaje transportu lądowego w Polsce • omawia na podstawie map tematycznych gęstość dróg kołowych w Polsce • omawia na podstawie mapy tematycznej gęstość sieci kolejowej w Polsce 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia usługi jako sektor gospodarki oraz ich rolę w rozwoju społeczno-gospodarczym kraju • charakteryzuje udział poszczególnych rodzajów transportu w przewozach pasażerów i ładunków • omawia ruch pasażerski w portach lotnicznych Polski 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia przyczyny zróżnicowania sieci transportowej w Polsce • określa znaczenie transportu w rozwoju gospodarczym Polski • prezentuje na podstawie dostępnych źródeł problemy polskiego transportu wodnego i lotniczego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • identyfikuje związki między przebiegiem autostrad a lokalizacją przedsiębiorstw przemysłowych oraz centrów logistycznych i handlowych na wybranym obszarze kraju
---	--	---	---	--

2) Wpływ transportu na rozwój innych usług i przemysłu.

<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie Polski porty morskie oraz lotnicze • wyróżnia rodzaje łączności • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>centra logistyczne, spedycja</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia na podstawie danych statystycznych stan morskiej floty transportowej w Polsce • omawia na podstawie mapy sieć autostrad i dróg ekspresowych 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przyczyny nierównomiernego dostępu do środków łączności na terenie Polski • wymienia główne inwestycje przemysłowe we Wrocławiu i w jego okolicach • wskazuje na mapie tematycznej przykłady miejsc, w których przebieg autostrad i dróg ekspresowych sprzyja powstawaniu centrów logistycznych 	<ul style="list-style-type: none"> • określa znaczenie łączności w rozwoju gospodarczym Polski • omawia rolę transportu morskiego w rozwoju innych działów gospodarki 	<ul style="list-style-type: none"> • identyfikuje związki między transportem morskim a lokalizacją inwestycji przemysłowych i usługowych na przykładzie Trójmiasta
--	---	--	---	---

3) Handel.

<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>eksport, import, bilans handlu zagranicznego</i> • wymienia państwa będące głównymi partnerami handlowymi Polski 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia towary, które dominują w polskim handlu zagranicznym 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia przyczyny niskiego salda bilansu handlu zagranicznego w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia znaczenie handlu zagranicznego dla polskiej gospodarki 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady sukcesów polskich firm na arenie międzynarodowej
---	---	--	---	---

4) Turystyka

<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>turystyka, walory turystyczne, infrastruktura turystyczna</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia rodzaje usług, które rozwijają się dzięki wzrostowi ruchu turystycznego • omawia czynniki rozwoju turystyki 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje polskie obiekty znajdujące się na <i>Liście światowego dziedzictwa UNESCO</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje na podstawie dostępnych źródeł wpływy z turystyki w Polsce i w wybranych krajach Europy • ocenia na podstawie dostępnych źródeł atrakcyjność turystyczną wybranego regionu Polski 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia na podstawie dostępnych źródeł poziom rozwoju turystyki zagranicznej w Polsce na tle innych krajów Europy
---	---	--	--	--

5) Wpływ walorów przyrodniczych i kulturowych na rozwój turystyki.				
<ul style="list-style-type: none"> wymienia regiony turystyczne Polski i wskazuje je na mapie wymienia główne atrakcje turystyczne wybrzeża Bałtyku i Małopolski 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia polskie obiekty znajdujące się na <i>Liście światowego dziedzictwa UNESCO</i> i wskazuje je na mapie 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje na przykładach walory turystyczne Polski wskazuje na mapie położenie głównych atrakcji wybrzeża Bałtyku i Małopolski 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje dane statystyczne dotyczące ruchu turystycznego nad Morzem Bałtyckim i w Krakowie określa wpływ walorów przyrodniczych wybrzeża Bałtyku oraz dziedzictwa kulturowego Małopolski na rozwój turystyki na tych obszarach 	<ul style="list-style-type: none"> omawia na podstawie dostępnych źródeł zmiany, które zaszły w geograficznych kierunkach wymiany międzynarodowej Polski
5. MÓJ REGION I MOJA MAŁA OJCZYZNA				
1) Poznaję region w którym mieszkam.				
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminu <i>region</i> wskazuje położenie swojego regionu na mapie ogólnogeograficznej Polski wymienia i wskazuje na mapie ogólnogeograficznej sąsiednie regiony wymienia najważniejsze walory przyrodnicze regionu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje środowisko przyrodnicze regionu oraz określa jego główne cechy na podstawie map tematycznych rozpoznaje skały występujące w regionie miejsca zamieszkania wyróżnia najważniejsze cechy gospodarki regionu na podstawie danych statystycznych i map tematycznych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia uwarunkowania zróżnicowania środowiska przyrodniczego w swoim regionie analizuje genezę rzeźby terenu swojego regionu prezentuje główne cechy struktury demograficznej ludności regionu prezentuje główne cechy gospodarki regionu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia w dowolnej formie (np. prezentacji multimedialnej, plakatu, wystawy fotograficznej) przyrodnicze i kulturowe walory swojego regionu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> projektuje na podstawie wyszukanych informacji trasę wycieczki krajoznawczej po własnym regionie wykazuje na podstawie obserwacji terenowych przeprowadzonych w wybranym miejscu własnego regionu zależności między elementami środowiska geograficznego
2) Moja mała ojczyzna.				
<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminu <i>mała ojczyzna</i> wskazuje na mapie ogólnogeograficznej Polski, na mapie topograficznej lub na planie miasta obszar małej ojczyzny przedstawia źródła informacji o małej ojczyźnie wymienia walory środowiska geograficznego małej ojczyzny 	<ul style="list-style-type: none"> określa obszar utożsamiany z własną małą ojczyzną jako symboliczną przestrzeń w wymiarze lokalnym rozpoznaje w terenie obiekty charakterystyczne dla małej ojczyzny i decydujące o jej atrakcyjności 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje walory środowiska geograficznego małej ojczyzny omawia historię małej ojczyzny na podstawie dostępnych źródeł 	<ul style="list-style-type: none"> prezentuje na podstawie informacji wyszukanych w różnych źródłach i w dowolnej formie (np. prezentacji multimedialnej, plakatu, wystawy fotograficznej) atrakcyjność osadniczą oraz gospodarczą małej ojczyzny jako miejsca zamieszkania i rozwoju określonej działalności gospodarczej 	<ul style="list-style-type: none"> planuje wycieczkę po swojej małej ojczyźnie projektuje na podstawie własnych obserwacji terenowych działania służące zachowaniu walorów środowiska geograficznego (przyrodniczego i kulturowego) oraz poprawie warunków życia lokalnej społeczności podaje przykłady osiągnięć Polaków w różnych dziedzinach życia społeczno-gospodarczego na arenie międzynarodowej

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań zawartych w programie.

Przedmiotem oceny są:

- wiadomości
- umiejętności
- postawa (aktywność, stosunek do przedmiotu).

Formy i sposoby sprawdzania postępów ucznia:

- Sprawdzian pisemny
- Kartkówka
- Odpowiedz ustna
- Zadanie domowe
- Aktywność

1 raz w semestrze uczeń może zgłosić np –nieprzygotowanie do zajęć (oprócz zapowiedzianych sprawdzianów);

1 raz w semestrze uczeń może zgłosić bz –brak zadania

.....
Podpis nauczyciela